

TARİHÎ METİN NEŞİRLERİNDE ARUZ VEZNİNİN VE BAĞLAMIN ÖNEMİ: *MİRKÂTÜ'L-CİHÂD* ÖRNEĞİ

Ferudun Hakan Özkan

■ Arap harfli Türkçe tarihî metinlerin çeviri yazılı bilimsel neşirleri Türkoloji sahasının birincil ve vazgeçilmez çalışma konusu olmuştur. Bu çeviri yazı faaliyetlerinin maksadı Türk dilinin tarihî seyir içinde ses, şekil, anlam ve söz dizimi açısından gösterdiği gelişim ve değişimleri izlemek; Türkçenin söz varlığını tespit etmek türünden dil bilgisel hedefler olduğu gibi aynı zamanda Türk edebiyatının zaman içindeki gelişimini tür, tema, şekil açısından inceleyerek yazılacak bir Türk edebiyatı tarihine de malzeme sunmaktır. Türk dili ve edebiyatının tarih ve teorisini yazmaya yarayacak bu çalışmaların bir kuyumcu titizliğiyle inceden inceye, iğneyle kuyu kazarcasına aceleyle getirilmeden teenniyle yapılması umulan faydayı sağlayacaktır. Bu noktada çalışma konusu edilen metnin niteliği ve çalışmayı yapacak kişinin bu niteliğe uygun donanımına sahip olması da önemli bir husustur. Edebî bir eser üzerinde çalışacak araştırmacı edebî inceleme metodolojisi kadar Türkçenin fonolojik, morfolojik, semantik ve sentaktik gelişiminden, söz varlığından haberdar olmalı; aynı şekilde metin üzerinde dil bilgisel çalışma yapacak olan araştırmacı da lisans düzeyinde bile olsa vezin, kafiye, seci, nazım şekli ve türü gibi edebî bilgileri haiz olmalı, metnin bağlamına hâkim olup her bir kelimeyi, kelime öbeğini, mısrayı ya da cümleyi mutlaka bağlam içinde anlamlandırarak okumalıdır. Bu muvacehede, yazının başlığından da anlaşılacağı üzere, tarihî bir metin neşrinde aruz vezninin doğru tespiti ile bu tespitin ve bağlama hâkimiyetin metnin doğru okunmasına etkisi bu yazının konusu olacaktır.

Klasik Türk edebiyatı verimleri içerisinde manzum eserler kadar olmasa bile hatırı sayılır miktarda mensur eser de kendine yer bulmuştur. Ancak bu mensur eserler sadece nesirden ibaret olmayıp metnin akışı içinde sık sık manzum parçalara da yer verilmiştir. Bu manzum parçalar ya anlatılan bir durumun nazmen tekrarı ya da konuyla

ilgili bir şiir olup aruz vezniyle kaleme alınmışlardır. Eskiler şiiri “mevzun, mukaffa ve muhayyel söz” yani vezinli, kafiyeli ve hayal içeren söz olarak tanımlamıştır. Gelenekli şiirde vezin, ahengi sağlayan unsurlardan ritmin oluşması için vazgeçilmezdir, bu Türk halk şiirinde hece vezni iken klasik Türk şiirinde Arap edebiyatı kaynaklı aruz veznidir. Asıl varlık sebebi ritmi sağlamak olmakla birlikte vezin, özellikle çeviri yazı faaliyetlerinde metnin doğru okunuşu için sağlama/doğrulama görevini de yerine getirmektedir. Mısradaki hece sayısının vezindeki hece sayısı ile örtüşmemesi yani eksik ya da fazla hece okunması ya da hecenin niteliği (uzun ünlü veya ünsüzle biten kapalı/uzun hece, kısa ünlüyle biten açık/kısa hece) vezin sayesinde teyid edilebilir ve bu, çoğu zaman yanlış ve eksik okumaların önüne geçer, yapılması gereken manzumenin vezninin doğru tespiti ve üşenilmeden her mısraya uygulanmasıdır. Ayrıca tarihî metinler üzerine çalışabilmek için o metni doğuran kültürel ve edebî birikim ile bu birikimi yazıya dökerken uyulması gereken estetik kaidelerden de haberdar olmak gerekmektedir; çünkü bu donanımdan yoksun olduğunda metnin ne doğru ve sağlam bir çeviri yazısı ne edebî incelemesi ne de dil incelemesi yapılabilir.

Klasik Türk edebiyatının usta şair ve nasirlerinden olan Gelibolulu Mustafa Âlî üretken bir sanatçı olup şiir, tarih, adabımuâşeret gibi farklı konularda eserler vermiştir. Bu cümleden olmak üzere destani bir eser olan *Dânişmendnâme*'yi de *Mirkâtü'l-Cihâd* adıyla yeniden kaleme almıştır. Bu yazıda *Mirkâtü'l-Cihâd*'ın Ali Akar tarafından evvela doktora tezi olarak hazırlanan bilahare Türk Dil Kurumu yayınları arasında, yeni Türk dili alanı uzmanı Prof. Dr. Recep Toparlı ve klasik Türk edebiyatı uzmanı Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak inceleyiciliğinde *Gelibolulu Mustafa Âlî Mirkâtü'l-Cihâd [Cihadın Basamakları] Dil İncelemesi – Metin – Dizin* adıyla 2016'da neşredilen çeviri yazılı metnin manzum kısımları aruz vezninin yukarıda değinilen sağlama/doğrulama işlevi ve metin bağlamı açısından değerlendirilecektir.

Söz konusu çalışmada aruz veznine ilişkin sorunları üç grupta toplamak mümkündür:

- a. Vezin ihdası,
- b. Veznin yanlış tespiti,
- c. Yakın vezinlerin birbirine karıştırılması.

a. Vezin İhdası

Eskiden bir bilim olarak görülen ve “ilm-i aruz” diye isimlendirilen aruz vezni üzerine birçok eser kaleme alınmıştır. Türk edebiyatında en bilineni ise Alî Şîr Nevâî'nin *Mîzânu'l-Evzân* adlı eseridir. Bu eserlerde aruz kalıpları önce daire onların altında da bahir başlıklarıyla tasnif edilmiştir; dolayısıyla “tef'ile” adı verilen parçaların hangi kombinasyonlarla bir araya gelebileceği tespit edilmiş olup şiirle uğraşanlar bu kombinasyonların dışına çıkamayacağı da belirlenmiştir. *Mirkâtü'l-Cihâd* neşrinde ise bu kuralın dışına çıkılıp hiçbir yerde

olmayan *mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün fa'ülün* kalıbı ihdas edilmiştir. Bu kalıp ilk görüldüğünde (s. 60) bir dizgi hatası ya da zihin karışıklığı sonucu aslı *mefâ'ilün mefâ'ilün fa'ülün* olan kalıba bir *mefâ'ilün* cüzü daha eklenmiş olabileceği akla gelmektedir. Ancak aynı durum çalışmanın 80, 81 (2 kere), 91, 96, 125, 132, 184 ve 191. sayfalarında dokuz kez daha görülmektedir ki bu, bu durumun basit bir dizgi hatası olmadığını göstermektedir. Hâlbuki vezin şiirin her mısrasına tatbik edilseydi uyumsuzluk göze çaracak ve hata görülecekti. Benzeri hatalar s. 184'te *mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün fâ'ilün*; s.190'da *mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün* şeklinde ortaya çıkmaktadır ki aruz bahirleri içinde böyle kalıplar bulunmamaktadır.

b. Veznin Yanlış Tespiti

Çalışmada yer alan kimi manzumelerin başına o manzumeyle hiç ilgisi olmayan kalıplar yazılmıştır. Mesela *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün* kalıbı ile yazılmış manzumelerin vezinleri s. 63 (ilki 2, ikincisi 19 beyitlik iki manzume), s. 68 (ilk manzume), s. 89 (ilk manzume), s. 92, s.105 (ikinci manzume) ve s. 223'te *fâ'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün* olarak tespit dılmıştır. Yine *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün* olması gereken kalıp 64, 68. sayfalarda *mefâ'ilün mefâ'ilün fa'ülün*; s. 212 (üçüncü manzume), 213, 215 (iki manzume), 218, 220, 222 (iki manzume)'de *fâ'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*; s. 214 ve 227 (ilk manzume)'de *fâ'ilâtü mefâ'ilü fe'ülün*; s. 269 (ikinci manzume)'da *fâ'ilâtün mefâ'ilün fe'lün*; s. 327 (üçüncü manzume)'de *fâ'ilâtün mefâ'ilün fe'ul*; s. 131 (ikinci manzume), s. 140 (ikinci manzume), s. 141 (ikinci manzume), s. 326 (ikinci manzume), s. 326 (ikinci manzume)'de *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün* olarak gösterilmiştir.

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün kalıbı s. 54, s. 119, s. 120, s. 130 (ikinci manzume)'da *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*; s. 95, s. 104 (ikinci manzume), s. 105 (birinci manzume), s. 115 (üçüncü manzume), ve 271 (ikinci manzume)'de *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün*;

fa'ülün fa'ülün fa'ülün fa'ül kalıbı s.98'de *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*; s. 114'te *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün*; s. 124 (birinci manzume)'te *mefâ'ilün mefâ'ilün fâ'ilün*

müstef'ilâtün müstef'ilâtün kalıbı s. 217'de *fâ'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*;

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün kalıbı s. 269 (birinci manzume) ve s. 273'te *fâ'ilâtün mefâ'ilün fâ'ilün* olarak gösterilmiştir.

c. Yakın Vezinlerin Birbirine Karıştırılması

fe'ilâtün tef'ilesiyle başlayıp *fe'ilün* tef'ilesiyle biten kalıpların bir özelliği yeri geldiğinde ilk tef'ilesinin *fâ'ilâtün* son tef'ilesinin de *fa'lün* olabilmesidir, dolayısıyla bu kalıplar için esnek kalıplar denebilir. Bu esneklikten haberdar olmayan kişi ilk tef'ileyi *fâ'ilâtün* olarak görünce devamına bakmadan kalıbı *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün* / *fa'lün* olarak tespit edebilmekte ya da şiirin başına *fâ'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün* ; *mefâ'ilün fâ'ilâtün mefâ'ilün fa'lün* örneklerinde

olduğu gibi bu değişkenlikleri vezin olarak kaydedebilmektedir. Hâlbuki bu değişimler ârızî olup veznin aslında bu tef'ileler *fe'ilâtün* ve *fe'ilün* şeklindedir, şiirlerin başına da bu asli şekliyle kaydedilmelidir. Çalışmada bununla ilgili mebzul miktarda örnek bulunduğu için burada tek tek sayılmamıştır.

Vezinler doğru tespit edilse ve her mısraya uygulansa idi aşağıdaki tabloda gösterilen gereksiz yerde Farsça tamlama kurulması, gerekli yerlerde tamlama kurulmaması, vasıta ekinin “-ıla, -ile” şeklinde okunması, cevherî fiilin “-ıdı, -idi” olarak kaydedilmesi ve buna benzer bir çok hatalı okuma söz konusu olmazdı. Ayrıca vezinden bağımsız olarak bağlama dikkat edilseydi de birçok hata ortaya çıkmazdı. Mesela “Kâf” kelimesini okuyunca bağlamda “Ankâ”nın da yer alabileceği hatırlanabilir ve mısradaki okunamayan ve yanlış okunan diğer kelimeler de doğru okunabilirdi. Dikkatli ve özenli bir göz Türkçe “eksüklî” ve Farsça “keç” kelimelerini birleştirerek Türkçeye hiçbir Türkçe lugatte yer almayan “eksükligeç” gibi yepyeni bir kelime kazandırmaz, buna da çalışmanın dizin kısmında yer vermezdi.

Mirkâtü'l-Cihâd adlı eserin çeviri yazısındaki mensur bölümlerden sarfınazar edilip sadece manzum kısımların bazıları aruz ve bağlam bakımından ince-nerek tespit edilen hatalı okuyuşlar aşağıdaki tabloda karşısında doğru şekliyle birlikte verilmiştir:

Çalışmada Geçen Yanlış Okuma	Doğrusu
Düşmeye tâ ki ana havf-ı ta'ât (s. 54)	Düşmeye tâ ki ana havf-ı tuğât
‘Âlem gülüp açıldı nev-bahâr idi (s. 55)	‘Âlem gülüp açılmış idi nev-bahâr idi
Bârân su sepmek-ile göz açmışdı nev-nihâl (s. 55)	Bârân su sepmek-ile göz açmışdı her nihâl
Nevrûz idi nevâile yâhûd safiyye (s.55)	Nevrûz idi nevâile yâhûd benefşezâr
Kendünün nahlı olmayan bî-bâr (s.55)	Kendünün nahlı olmağın bî-bâr
Şekl-i insânda gazanfer idi (s. 56)	Şekl-i insânda bir gazanfer idi
Hüsn-i hulkıyla zulkına nazar (s. 56)	Hüsn-i hulkıyla tal'atine nazar
Bir melek yüzlü hûb-ı peyker idi (s. 56)	Bir melek yüzlü hûb peyker idi
Kef-i dürr-pâşı hod asâ idicek (s. 56)	Kef-i dürr-pâşı hod atâ idicek
Pür- gevher bahr-i safâya benzer idi (s. 56)	Pür- güher bahr-i sâfa benzer idi
Görse anun sühâvetin hâtem (s. 56)	Görse anun sehâvetin Hâtem
Bende-i zer-harîde kim der idi (s. 56)	Bende-i zer-harîdenem der idi
Dehre kılsun Skender-i sâni (s. 57)	Dehre kılsun Sikender-i sâni
Saltanat gencinün nikehbânı (s. 57)	Saltanat gencinün nigehbânı

Vâk'ıada rezâletle gelen kavm-i Manavgad (s. 57)	Vâk'ıada rezâletle gelen kavm-i Manavgad
Olmışdur anı man'ide hayırsuzluga irşâd (s. 57)	Olmışdur anı man'ide hayrsuzluga irşâd
Bir kavm bî-mezake düşürdi zamân beni (s. 58)	Bir kavm-i bî-mezâke düşürdi zamân beni
Uğratdı derde tâli-i nâ- mihrimân beni (s. 58)	Uğratdı derde tâli-i nâ- mihribân beni
Eksükligeç nazarlar el üzre kemân gibi (s. 58)	Eksüklü keç nazarlar el üzre kemân gibi
Himmetüm rahşını talup çayıra (s. 59)	Himmetüm rahşını salup çayıra
Şimdiden sonra gam yimek yalan (s. 59)	Şimdiden sonra gam yimen yârân
Kulun rızkını hudâ kayıra (s. 59)	Kulunun rızkını Hudâ kayıra
Hüma-yı himmete dil-i mürği hem-cenâh olsun (s. 60)	Hüma-yı himmete dil murgı hem-cenâh olsun
Hevâ-yı rütbede sîmurg câhe demsâz ol (s. 60)	Hevâ-yı rütbede sîmurg-ı câha demsâz ol
'Ulüvv-i şânıla 'âli'nün âyet-i ser-efrâz ol (s. 60)	'Ulüvv-i şânıla 'âlilik it ser-efrâz ol
'Azâba meyli ko gtmây? kâf-ı kadr-tekin (s. 60)	Gurâba meyli ko 'ankâ-yı kâf-ı kudret iken
Kolında hüsv-i dehrün gürîze-i şehbâz ol (s. 60)	Kolında hüsv-i dehrün güzide rîze-i şehbâz ol
Meşâmun atsa mu'attar şemâme-i Şâmı (s. 60)	Meşâmun itse mu'attar şemâme-i Şâm'ı
Bulamaz bir eser-i kavî şöhet (s. 61)	Bulamaz bir eser kavî şöhet
Kim okur kim yazar nazma eger (s. 61)	Kim okur kim yazar kitâbı eger
Ne nazma kılursa kizbi sarîh (s. 61)	Ne rivâyet kılursa kizbi sarîh
Gicenün zulmeti eyledi dūr (s. 61)	Gicenün zulmetini eyledi dūr
'Avâmun tab'ı olmaz sipihre perver (s. 62)	'Avâmun tab'ı olmaz behre -perver
Bu yüzden kim ire rağbet-i kemâle (s. 62)	Bu yüzden kim ire rağbet kemâle
Budur te'lîfe rağbetinden merâm (s. 62)	Budur te'lîfe rağbetden murâdum
Du'âdan anduram her yirde âdem (s. 62)	Du'âdan anduram her yirde adum
Husûsâ vâlidim nâmı Ahmed (s. 62)	Husûsâ vâlidim kim nâmı Ahmed
Peder-ile oldı hem-nâm ser-efrâz (s. 62)	Pederle oldı hem-nâm-ı ser-efrâz
Şol Kesük Baş hikâyâtına döner (s. 63)	Şol Kesük Baş hikâyetine döner

Seyyidün kıssası yazılmasa (s. 63)	Seyyidün kıssası yazılmazsa
Adı çıkmasa anılır miydi ol (s. 63)	Adı çıkmasa anılır mıdı ol
Yazılır bir kitâb olur miydi ol (s. 63)	Yazılır bir kitâb olur mıdı ol
Bir kitâbun ki nazmı yâveh ola (s. 63)	Bir kitâbun ki nazmı yâve ola
Zehrile pişme bir halâveh ola (s. 63)	Zehrile pişme bî- halâve ola
Çıkmaz ol nesre ehl-i tab' bilmiş (s. 63)	Çıkmaz ol nesre ehl-i tab' biliş
Nüshasından tolaydı dâd u diyâr (s. 63)	Nüshasından tolaydı dâr u diyâr
Ne iş kim kodum zamânede râst (s. 63)	Ne eser kim kodum zamânede râst
Ba'd-ez-în şöret ana lâzımdur (s. 63)	Ba'd-ez-în şöret ana lâzimedür
Bir kerâmetdür zuhûrî 'ayân (s. 68)	Bir kerâmet durur zuhûrî 'ayân
Kıldı bir nokta içinde levh ü kalem (s. 68)	Kıldı bir nokta içre levh ü kalem
Hasb ehli ki ola dânişmend (s. 68)	Haseb ehli ki ola dânişmend
Olur elbette şehriyâr-ı siterg (s. 68)	<i>minb</i> Olur elbette şehriyâr-ı sütürg
Zulmet-i küfrile kib olmaz (s. 89)	Zulmet-i küfrile ke'ib olmaz
Ol habîb-i lebîb-i hired ü cihân (s. 90)	Ol habîb-i lebîb-i her dü cihân
Habezzâ âbrûy-ı mülket-i Rûm (s. 90)	Habbezâ âbrûy-ı mülket-i Rûm
Habezzâ nîk hûy-ı şîr-hücûm (s. 90)	Habbezâ nîk-hûy-ı şîr-hücûm
Senünçün kopardılar gavgâ (s. 90)	Senün için kopardılar gavgâ
Gâfil-i pür-gurûr saht-ı evbâş (s. 90)	Gâfil-i pür-gurûr saht evbâş
Bilmediler dü bebr-i kıtâli (s. 90)	Bilmediler dü bebr-i kattâli
Çakâçak tîg-i gâzî oldı anun sadâsı (s. 91)	Çekçâk-ı tîg-i gâzî oldı anun sadâsı
İki şikâfedür san tîg-i dü darb-ı sûr (s. 91)	İki şikâfedür san tîg-i dü darb-ı sürûr
Çün a'dayı eylemiş deryâ (s. 92)	Hûn-ı a'dayı eylemiş deryâ
Eyleyüp lerze-i bî-direng olmuş (s. 92)	Eyleyüp lerze bî-direng olmuş
Tîği havfiyla nerre- Gâv u zemîn (s. 92)	Tîği havfiyla nerre- gâv-ı zemîn
Peşşe müddâr bir küleng olmuş (s. 92)	Peşşe-mikdâr bir küleng olmuş
Bir peresterânunam denî mikdâr (s. 93)	Bir perestârunam denî mikdâr
Kıldı cânımı nûr-ı İslâm (s. 95)	Kapladı cânımı nûr-ı İslâm
Geldi islâma hem- çü nühust (s. 95)	Geldi islâma yine hem- çü nühust

Zulmet-i küfri çü terk itdi enver (s. 95)	Zulmet-i küfri çü terk itdi o nûr
Bî-vefâlıkıla beni kıldun zâr (s. 95)	Bî-vefâlıkıla beni kıldun zâr
Benüm âl-i Muhammed âdem-i Ahmed (s. 97)	Benüm âl-i Muhammed adum Ahmed
Skender gibi kılam ref'-i i'lam (s. 97)	Sikender gibi kıldum ref'-i i'lam
Kurup bezm-i fiskı çokartup rişt (s. 98)	Kurup bezm-i fiskı çü fertût-ı zîşt
Alup yanına Nastor'ını (s. 98)	Alup yanına anda Nastor'ını
Gözi nûrı sandı o bî-nûrî (s. 98)	Gözi nûrı sandı o bî-nûrını
Didi çünki kıldı bizümile neberd (s. 98)	Didi çünki kıldı bizümle neberd
Benüm duhterimile dü sehhâr-ı serd (s. 98)	Benüm duhterimle dü sehhâr-ı serd
Göre çın-ı seher niçe olur illerin (s. 98)	Göre çın seher nic'olur illerin
Saldı bünyâd-ı ' ukde-i pâ-bestin (s. 100)	Saldı bünyâd-ı ' ukde pâ-bestin
Yüz semend-i kümeýt zerrin-i zîn (s. 100)	Yüz semend-i kümeýt-i zerrin-zîn
Dahı yüz dilîr-i be- gulâm-ı benâm (s. 100)	Dahı yüz dil-rübâ gulâm-ı benâm
Ki ola her biri nâz-perverde (s. 100)	K'ola her biri nâz-perverde
Didi ol şehryâr-ı melik zuhûr (s. 100)	Didi ol şehryâr-ı mülk-zuhûr
Hep benümdür hazînelerile gulâm (s. 101)	Hep benümdür hazînelerle gulâm
Sehm-gîn-i cünbiş ü güşâde-derûn (s. 102)	Sehm-gîn-cünbiş ü güşâde-derûn
Ve didi rûh-ı peygambere salavât (s. 102)	Virdi rûh-ı peyembere salât
Ey gürûh-ı sükkân-i bî-gayret (s. 102)	Ey gürûh-ı segân-i bî-gayret
Girdi meydâna kopdı birden gerd (s. 103)	Girdi meydâna kopdı yirden gerd
'Akabince dilîr-i rûz-efzûn (s. 103)	'Akabince dilîr-i zûr-efzûn
Görelüm ' akıbet kâr n'olur (s. 104)	Görelüm ' akıbet-i kâr n'olur
Peşşe üşdükte belî pîl-demân (s. 105)	Peşşe üşdükte belî pîl-i demân
Bu kadar zâr ile oldı zarir (s. 105)	Bu kadar zâr ile oldı harîr
Ceng itmek isteye cihân-ı pehlevânla (s. 106)	Ceng itmek isteye o cihân-pehlevânla
Çıksun melek sıfâtlı melik-i memâlikü'r- rikâb (s. 106)	Çıksun melek sıfatlı melik-i mâlikü'r- rikâb
Tagılan beynisi ol mel'ünün (s. 106)	Tagılan beynisi o mel'ünün
Siper-i âyinesi cîlâ virdi (s. 107)	Siper âyinesi cîlâ virdi
Tîr gördi zühde sûfârı (s. 107)	Tîrler gördi zihde sûfârı

Nizeler kıldı tîz-i peykânın (s. 107)	Nizeler kıldı tîz peykânın
Kıssa-i rezmi eyle iktizâ (s. 107)	Kıssa-i rezmi eyledi imzâ
İrgüre burc-ı fethe bend kemend (s. 107)	İrgüre burc-ı fethe bend-i kemend
Rahîmâ kadîrâ perverdigârâ (s. 108)	Rahîmâ kâdirâ perverdigârâ
Ten-i mecrûhumun sensün zâhiri (s. 108)	Ten-i mecrûhumun sensün zahîri
Bulurdum dest-resen râhat-ı demine (s. 108)	Bulurdum dest-res râhat demine
Alam el yine ihyâ ile yâ rabb (s. 108)	Alam el yine ihyâ eyle yâ rabb
Zebûn oldum tûvâne ile yâ rabb (s. 108)	Zebûn oldum tûvâne eyle yâ rabb
Geleliden dîne hidmetkâr-ı hâsum (s. 109)	Geelden dîne hidmetkâr-ı hâsum
‘Înâr-ı hâk-ı dergâh-ı h’âsum (s. 109)	Gubâr-ı hâk-ı dergâh-ı havâssum
Resûlun hidmetine yâ ilahi (s.109)	Resûlun hürmetine yâ ilâhî
Elüm al zinde kıl cânum gümâhı (s. 109)	Elüm al zinde kıl cânum kemâhî
Ki bu dem eyledin beni âsiyâ (s. 109)	Ki bu dem eyledin beni ihyâ
Nefsün feyz-i kirdgar ancak (s. 109)	Nefesün feyz-i kirdgar ancak
Nakş-ı pâkünde var ‘inâyet-i Hakk (s. 109)	Nutk-ı pâkünde var ‘inâyet-i Hakk
Seni kim saldı cânâ [silik] (s. 109)	Seni kim saldı cânâ râhat-sâz
Didi ey nerre- şîrân-ı bişe-i ceng (s. 109)	Didi ey nerre- şir-i bişe-i ceng
Ben ki Hızır’am bâmürr hâlik-i cân (s. 109)	Ben ki Hızır’am bi-emr-i Hâlık-ı cân
Râh-ı dîn içre çekdün zahmet (s. 109)	Râh-ı dîn içre çekdigün zahmet
Melike benden eyle ‘arz-ı islâm (s. 109)	Melike benden eyle ‘arz-ı selâm
Kime kim renc ideye hod -zahmet (s. 109)	Kime kim renc ire ya hod zahmet
Bu tîrâke bâ’is-i sıhhat (s. 109)	Bu yiter ana bâ’is-i sıhhat
Ben dahi sendeki gînâyâ şifâ (s. 109)	Ben dahi sendeki anâyâ şifâ
Seyr-i didâr-ı sitekâr olmaz (s. 111)	Seyr-i didâr setr-i kâr olmaz
Sırr-ı serâ-perdede leşker-i füzûn (s. 114)	Sırr-ı serâ-perdede leşker füzûn
Bu sırr-ı hafî fehmin itmez hurd (s. 114)	Bu sırr-ı hafî fehmin itmez hired
Bunı bilmez illâ ‘ilm-i vâhid (s. 114)	Bunı bilmez illâ ‘alîm-i vâhid
Cihân âhîrin sâni’-i zül-celâl (s. 115)	Cihân âferin sâni’-i zü’l-celâl
Kemâline virmez dem âdem zevâl (s. 115)	Kemâline virmez dem-â-dem zevâl

Meydâna ‘arz-ı kâmet idince ser-firâz (s. 115)	Meydâna ‘arz-ı kâmet idince o ser-firâz
Her cânibini şa’şa’a tutmuş serâpâ (s. 115)	Her cânibini şa’şa’a tutmuş zi-ser-be-pâ
Âferîninde mişkât-ı şühûd (s. 115)	Âferînende-i mişkât-ı şühûd
Her kavlün sırrını binâsın sen (s. 115)	Her kulun sırrını binâsın sen
Vâki’ hâlûme dânâsın sen (s. 115)	Vâkı’-ı hâlûme dânâsın sen
Lîk latîfünile gazâ-kirdâram (s. 116)	Lîk lutfınla gazâ-kirdâram
Meded itmezsen eger ey zevî’l-cûd (s. 116)	Meded itmezsen eger ey zü’l-cûd
Yâ ilah’ gerek bî-pâyân (s. 116)	Yâ ilâhî keremün bî-pâyân
Kıla ta perde-i sa’nun izhâr (s. 116)	Kıla ta perde-i sun’un izhâr
Tîğler berk ve tîriler bârân (s. 116)	Tîğler berk ü tîriler bârân
Her birinin sadâsı ra’de-nişân (s. 116)	Her birinin sadâsı ra’d-nişân
İbni Nu’mân mukaddem merdân (s. 116)	İbni Nu’mân mukaddem-i merdân
Bu kadar serv-i revân-ı nâmverân (s. 117)	Bu kadar serverân-ı nâmverân
Bir gurinbişile oldılar zâhir (s. 117)	Bir gurînışle oldılar zâhir
Lik döğüp urdı yıkdı jâjhâyı (s. 117)	Leked-kûb urdı yıkdı jâjhâyı
Velî sunmadı şîr ol kelbe bir cengin (s. 117)	Velî sunmadı şîr ol kelbe çengin
Guzâtun kuvvet-i cism ü cânıdır o (s. 119)	Guzâtun kût-ı cism ü cânıdır o
Guzâta olmasa tevzî’-i hayret (s. 119)	Guzâta olmasa tevzî’-i hayrât
Bunaldup mâmelikin kimi ‘ayân (s. 119)	Yükledüp mâmelikin kimi ‘ayân
Kimi deste vü mebhût oldu (s. 119)	Kimi dem-beste vü mebhût oldu
Kal’anun handekine akdı fîrû (s. 121)	Kal’anun handekine akdı fürû
Niçe bin kelle-i nâ-terâşide (s. 121)	Niçe bin kelle nâ-terâşide
Fehm idi sanasın ki pâşide (s. 121)	Fahm idi sanasın ki pâşide
Kılsa bir nâ-seterde kelle-i dırahş (s. 121)	Kılsa bir nâ-sütürde kelle dırahş
Benem ehl-i guzâtun ser-firâzı (s. 123)	Benem ehl-i gazânun ser-firâzı
Benem nâmıyıla Dânişmend-i hoşdem (s. 123)	Benem nâmıyıla Dânişmend-i hoş-dem
Tehemten-i Sikenderdür dilîrem (s. 123)	Tehemten-ten Sikender-der dilîrem
Gazanfer-i dil-âver nere-şîrem (s. 123)	Gazanfer-fer dil-âver nere-şîrem
Nerîmân-ı rûz-ı gişû birîn -endâm (s. 123)	Nerîmân-zûr Gîv (ü) Bîjen-endâm

Şecî'ân şeri'-i vü emînân-ı dîn (s. 124)	Şecî'ân-ı şer' ü emînân-ı dîn
Cümlesi salb olındı bi't-tefrîb (s. 124)	Cümlesi salb olındı bi't-takrîb
Niçesin ser-berîde kıldı guzât (s. 124)	Niçesin ser-bürîde kıldı guzât
Keşf-i sır itdi lâşehâ-yi 'urât (s. 124)	Keşf-i ser itdi lâşehâ-yi 'urât
Kim itdi heykelini ejder-şerâra gıdâ (s. 125)	Kim itdi heykelini ejder-işerâra gıdâ
Görince sihrini bâtil-'acûz turfe rumûz (s. 125)	Görince sihrini bâtil 'acûz-ı turfe-rumûz
Didi gören hatt-ı butlân sâhiri vü zi-hak (s. 125)	Didi gören hat-ı butlân sâhiri vü zi-hak
Hem itdi zümre-i ecbâbı mahrem ol h'âba (s. 125)	Hem itdi zümre-i ahhâbı mahrem ol h'âba
Çekildi vâkı'a sırr-ı nebî ser-be-ser seyre (s. 125)	Çekildi vâkı'a sırrını serîr-i seyre
Vâkı'ada nâr u nûr-ı salib eyleyüp kerem (s. 126)	Vâkı'da nâr u nûr ü salib eyleyüp kerem
Sâhib-i kemâl olan didi fi'n-nâr fi's-sakar (s. 126)	Sâhib-kemâl olan didi fi'n-nâr fi's- sakar
La'net bu güne perveriş ü kîş u müdhîşe (s. 126)	La'net bu güne perveriş ü kîş u mezhebe
Kalmadı taş taş üzre oldı sâb (s. 127)	Kalmadı taş taş üzre oldı yebâb
Hükm-i şeri'-i Muhammedîdür bu (s. 127)	Hükm-i şer'-i Muhammedîdür bu
Ya'nî kim ruhsat oldı ya bûse (s. 128)	Ya'nî kim ruhsat oldı pâ-bûsa
Öğrenürleridi darbet-i kûpâl (s. 129)	Öğrenürlerdi darbet-i kûpâl
Ger Tehemten göreyidi heybetini (s. 129)	Ger Tehemten göreydi heybetini
Yâhûd eyleridi varlığından 'âr (s. 129)	Yâ hod eylerdi varlığından 'âr
Rûm'ı feth eylesün girân-ı yekrân (s. 129)	Rûm'ı feth eylesün girân yekrân
Kasdı a'lâ-yı râyet-i islâm (s. 129)	Kasdı i'lâ-yı râyet-i islâm
İki şahsula on sekiz gün o şîr (s. 129)	İki şahsula on sekiz gün o şîr
Tağıdurdı dökeridi hâke 'ayân (s. 129)	Tağıdurdı dökerdi hâke 'ayân
Lîk bir bendedür kemer-i beste (s. 129)	Lîk bir bendedür kemer-beste
İltifât eyle düşmesün piste (s. 129)	İltifât eyle düşmesün peste
Eylesün tâ Stanbul içre makâm (s. 129)	Eylesün tâ Sitanbul içre makâm
Dür-i deryâ-yı iltafam nümâyân (s. 130)	Dür-i deryâ-yı eltafum nümâyân

Ne isterse kamu mezbûlum olsun (s. 130)	Ne isterse kamu mebzûlum olsun
Dilîr ü dil-istân-ı sâhib-kırândur (s. 130)	Dilîr ü dil-sitân-ı sâhib-kırândur
Merhabâ râh-ı nûrdân-ı visâl (s. 130)	Merhabâ râh-neverdân-ı visâl
Bezm-i cân-ı gül gibi bûyâ sizden (s. 130)	Bezm-i cân gül gibi bûyâ sizden
Müjde gülzârı muttîrâ sizden (s. 130)	Müjde gülzârı mutarrâ sizden
Şivenüz mâ-sadak lutf ü 'atâ (s. 130)	Şivenüz mâ-sadak-ı lutf ü 'atâ
Serbeser beste -sühan sizden bâz (s. 130)	Sırr-ı ser-beste -sühan sizden bâz
Hüsn ü hulkıyla edânuz mümtâz (s. 130)	Hüsn ü hulkıyla edânuz mümtâz
Okinup nâme-i cevher-pâş (s. 131)	Okinup nâme-i cevâhir-pâş
Kef-i dürr- pâş hüsv-i devrân (s. 131)	Kef-i dürr- pâş-ı hüsv-i devrân
Silk-i melik üzre sadeddür nâ-yâb (s. 131)	Silk-i milik üzre sad dür-i nâ-yâb
Meliki eylemişidi isti'âb (s. 131)	Meliki eylemişdi isti'âb
Kıldı guzâtı hil'at lutfiyle kâmkâr (s. 132)	Kıldı guzâtı hil'at-i lutfiyle kâmkâr
Sanasın âteşi hak kıldı kılmazdum hâr (s. 132)	Sanasın âteşi hak kıldı kulzüm-i zehhâr
Süvâr-ı rahş olup itdükçe itkâ-yı rumâh (s. 132)	Süvâr-ı rahş olup itdükçe ittikâ-yı rumâh
Hudâ-yı ' azz ü cüll-i hikmetin kılup izhâr (s. 133)	Hudâ-yı ' azze ve cell hikmetin kılup izhâr
Oldı geştüm niçe Tehetmen (s. 133)	Oldı küştem niçe Tehetmen-ten
Benem ey nâ-bekâr ma'rekedâr (s. 133)	Benem ey nâ-bekâr-ı ma'rekedâr
Sen yiründen ayrılma ey sehâr (s. 134)	Sen yiründen ırılma ey sehâr
Tâ ki ol server-i melik-şöhret (s. 134)	Tâ ki ol server-i melek-şöhret
Sarsar gibi kapışdılar ol tarafa girdbâd (s. 135)	Sarsar gibi kapışdılar ol turfe girdbâd
Tâ dikdi bâd-ı merkeziye âteşin 'imâd (s. 135)	Tâ dikdi bâd merkezine âteşin 'imâd
Renc-i 'adû-yı rûsûme andan ziyâd idi (s. 135)	Renc-i 'adû-yı rû-siyeh andan ziyâd idi
Bir Kutb-ı rûzgârı ger amân lutf u zûr (s. 136)	Bir Kutb-ı rûzgârı kerâmât-ı lutf u zûr
Bir sırr-ı pâkdür bu ki idrâki müctemi' (s. 136)	Bir sırr-ı pâkdür bu ki idrâki mümteni'
Bir râhibile cenge ne zahmet bu istimâ' (s. 136)	Bir râhibile cenge ne zahmet bu ictimâ'
Eyleyemez kuvvet-i semûrî güm (s. 137)	Eyleyemez kuvvet-i semmûrî güm
Sinekde ne kudret ola kim âşikâr (s. 137)	Segde ne kudret ola kim âşikâr
Görse meges güm güm öter ka'r-ı ham (s. 137)	Girse meges güm güm öter ka'r-ı hum

Ey cihângîr-i çarh-ı çârim-i taht (s. 138)	Ey cihângîr-i çarh-ı çârûm-taht
Suna dest-i ' adû ki câm-ı murâd (s. 138)	Suna dest-i ' adûna câm-ı murâd
Dâhil-i perde-i sırrun olam (s. 138)	Dâhil-i perde-i sırun olam
Ey hezârân-ı kenîz ü sad bende (s. 13)	Ey hezârân kenîz ü sad bende
Tiğüm ol serini şimdi itdi tebâh (s. 138)	Tiğüm ol ser ki şimdi itdi tebâh
Zeni şemşîr-i zen kılan sensin (s. 138)	Zeni şemşîr-zen kılan sensin
Devlet ü 'ömrünü mü'eyyed itsün (s. 138)	Devlet ü 'ömrünü mezîd itsün
Mâ'-i cârî o har ne dâfi'adûr (s. 138)	Mâ'-i cârî o hüzne dâfi'dür
Böyle tahkîk ider zü'l-ebvâb (s. 139)	Böyle tahkîk ider zevî'l-ebvâb
Niçe şîr-i ' azîzin pişe-i ceng (s. 140)	Niçe şîr-i garîn pişe-i ceng
Yüri meydân(a) Skender-i Âhir-i kâr (s. 141)	Yüri meydân senündür âhir-i kâr
Fursat el virürse pâydâr olmaz (s. 141)	Fursat el virse pâydâr olmaz
Kimün ki nûr-ı hidâyet görine elinde (s. 143)	Kimün ki nûr-ı hidâyet görine alında
Anun ki rahş ide gönlünde seyr-i islâm (s. 143)	Anun ki rahş ide gönlünde neyyir-i islâm
Tutdı ol merd 'âlemin pendin (s. 143)	Tutdı ol merd-i 'âlemin pendin
Kal'a hıfzındaki tağât-ı (silik) (s. 144)	Kal'a hıfzındaki tuğât-ı zemen
Cümle bî-hab kenara çıkmış ten (s. 144)	Cümle bî-can kenara çıkmış ten
Her zırh-pûş çıkdı meydâna (s. 145)	Her zırh-pûş çıkdı meydâna
Velveleyile pür itdi eflâkı (s. 145)	Velveleyile pür itdi eflâkı
Kâfirün leşkerini kıldı penâh (s. 145)	Kâfirün leşkerini kıldı tebâh
Kalb-i küffâr ünürdi zar u zarîr (s. 145)	Kalb-i küffâr olurdi zar u zarîr
Ditrerdi ser-be-ser zemîn ü zamân (s. 145)	Ditredi ser-be-ser zemîn ü zamân
Melikün kalbi tut-i kulle-i kûh (s. 145)	Melikün kalbi tut ki kulle-i kûh
Gösteriridi sebât u kudret u şükûh (s. 145)	Gösterirdi sebât u kadr u şükûh
Bir başıyla halâs olan gitdi (s. 146)	Bir başıyla halâs olan gitdi
Ana kim destgir ola sühhân (s. 147)	Ana kim destgir ola Sübhân
Oldı kabzumdaki kemân-ı demân (s. 149)	Oldı kabzumdaki kemân demân
Karabetümden zamân zamân nâlân (s. 149)	Darbetümden zamân zamân nâlân
kâbil midür ki sinek kıla şîr-i jiyânı sayd (s. 149)	Kâbil midür ki seg kıla şîr-i jiyânı sayd

Habbezâ nüvîd-i müjde-peyâm (s. 150)	Habbezâ ey nüvîd-i müjde-peyâm
El sunup gelün rumh-i me'sûre (s. 150)	El sunup kilk-i rumh-i me'sûre
Nasr-ı nezdîk olınca feth-i karîb (s. 150)	Nasr nezdîk olınca feth karîb
Gûyâ şâh-ı Cem-nijâd oldı (s. 151)	Gûyiyâ şâh-ı Cem-nijâd oldı
Sana yok durur yağumuz ibdâ (s. 151)	Sana yokdur dirîğimiz ebedâ
Çâker-i efrâz u ma'delet-i perdâz (s. 151)	Çâker -efrâz u ma'delet -perdâz
Pehlevân-ı rezm-i dîn-i mübîn (s. 151)	Pehlevânân-ı rezm-i dîn-i mübîn
Tâ ki halk oldı 'arz u çarh u berîn (s. 152)	Tâ ki halk oldı 'arz u çarh-ı berîn
Ola anlarla intizâm diyâr (s. 152)	Ola anlarla intizâm-ı diyâr
Yâ 'azîz ismün müzâhirîdür (s. 152)	Yâ 'azîz ismünün mezâhirîdür
Oluncak münkeşif-i harâm u helâl (s. 152)	Olucak münkeşif-i harâm u helâl
Yine lutfiyle ol keremkânı (s. 153)	Yine lutfiyla ol kerem kânı
Oldı işkeste kûpâl u nîze (s. 217)	Oldı şikeste kûpâl u nîze
Yüz döndürüp tığ hurd oldı şîr (s. 217)	Yüz döndürüp tığ hurd oldı şesper
Rûy-ı pür-gird vü hûy-ı serd ister (s. 222)	Rûy-ı pür-gerd ü hûy-ı serd ister
Herkesün kudretin ol kelb-i kebîr (s. 222)	Herkesün kudretin o kelb-i kebîr
Elleşüridi ol kelbile ifrat (s. 222)	Elleşürdi o kelbile ifrat
Behmen Gürci ve Küşarbad (s. 223)	Behmen-i Gürci vü Küşarâbâd
Gösterürler idi er sinânı 'imdâd (s. 223)	Gösterürlerdi er sinânı 'imdâd
Küşteler şol-kadar düşmüş idi (s. 224)	Küşteler şol kadar ki düşmüş idi
Öyle pîr nakş perde nâdir olur (s. 224)	Öyle bîr nakş perde nâdir olur
Didi ey rûzgâr-hâtır-âzâr (s. 224)	Didi ey rûzgâr-ı hâtır-âzâr
Küşarbad ve Behmen-i hod bu 'âlem (s. 224)	Küşarâbâd u Behmen hod bu 'âlem
Oldı kâfirlerün kafı dürüst (s. 225)	Oldı kâfirlerün kafâsı dürüst
Vâkı'â niçe bin kılıç-ı 'uryân (s. 225)	Vâkı'â niçe bin kılıç 'uryân
Niçe gez gâret itdi varumuzu (s. 261)	Niçe gez gâret itdi varumuzu
Bilmez hiç ne sihr ider o dilîr (s. 261)	Bilmezüz hiç ne sihr ider o dilîr
Mülkümüz derdimez ider teshîr (s.261)	Mülkümüzdür dimez ider teshîr
Geldi efgâne yine kerrenây (s. 264)	Geldi figâne yine her kerrenây

Sît-ı süheyl ol-kadar itdi eser (s. 264)	Sît-ı sahîl ol-kadar itdi eser
Oldı geriger niçe bin na'reger (s. 264)	Oldı keriker niçe bin na'reger
Yapıldı rezm ki divârı safdan (s. 264)	Yapıldı rezmgeh divârı safdan
Kavî diller ferhadın cüst ü çâlâk (s. 264)	Kavî diller ferahdan cüst ü çâlâk
Eger olsan gurâb-ı şeh-per-sâz (s. 264)	Eger olsan gurâb-ı şeh-per-bâz
Ucdan uca eylesen pervâz (s. 264)	Evcden evce eylesen pervâz
'Avn-ı Hakkıla ey la'in-i ganî (s. 265)	'Avn-ı Hakkıla ey la'in-i gabî
Rûy-ı 'âlemden oldı pâk-i avvsh? (s. 265)	Rûy-ı 'âlemden oldı pâk-i evsâh
Kader-i hem-rikâb u kazâ-yı hem-'inân (s. 265)	Kader hem-rikâb u kazâ hem-'inân
Çakâçâk tîğ-i sehm-gin-i girîv (s. 265)	Çekâçâk-ı tîğ-i sehm-gin girîv
Şeb-â-şeb gürzi hirâsânda rîv (s. 265)	Şebâşâb-ı gürzi hirâsânda dîv
Ne 'asrında var öyle Tahmasab-ı dem (s.265)	Ne 'asrında var öyle Tahmasb-dem
Ne devrân bulur öyle Gerşasb-ı dem (s. 265)	Ne devrân bulur öyle Gürşasb-dem
Kullanılan rezm-i dilde tîğ-i zebân (s. 266)	Kullanan rezm-i dilde tîğ-i zebân
Bir garâibiken ol sipeh-girdâr (s. 267)	Bir gurâb iken ol siyeh-girdâr
Seher ki çetr-i zeberced nikâb-ı bukelemûn (s. 268)	Seher ki çetr-i zümür-rüd -nikâb-ı bukelemûn
Uzatdı rûy-ı zemîne tebâb gün-â-gün (s. 268)	Uzatdı rûy-ı zemîne tinâb-ı gün-â-gün
Olinca hayme-i zenkâr rengi zîb-i efzûn (s. 268)	Olinca hayme-i jengâr -rengi zîb -efzûn
Kenâr-ı çetr-i zebercedde hüsrev-hâver (s. 268)	Kenâr-ı çetr-i zebercedde hüsrev-i hâver
Ehl-i firârî uluları herrevâr (s. 269)	Ehl-i firârî olurlar hirrevâr
Görmedi Ahmed-i Mü'eyyedi mesîr (s. 269)	Görmedi Ahmed-i Mü'eyyedi mîr
Bize her gez görünmedi seyyâr (s. 269)	Bize hergiz görünmedi seyyâr
Kahramân-ı kahr-ı rûzgâram ben (s. 271)	Kahramân-kahr-ı rûzgâram ben
Lâhak olmaz mı edeb-i 'ar sana (s. 271)	Lâhık olmaz mı ebed 'ar sana
Çekme küfr ile cefâ vü ta'abi (s. 271)	Çekme küfr ile cefâ vü ta'bı
Ne sa'âdetdür ki sinup a'dâ (s. 272)	Ne sa'âdet durur ki sinup a'dâ
Neşâtın artura mâl ü menâl ü 'izzet ü evcâh (s. 275)	Neşâtın artura mâl ü menâl ü 'izzet ü câh
Hemîşe niteki 'özü-i 'izâr lâle-i 'izâr (s. 275)	Hemîşe niteki 'Azrâ-'izâr lâle-'izâr

Neşât u zevk u turâb dâyimâ senünile ola (s. 275)	Neşât u zevk u tarab dâyimâ senünle ola
Nakd-i ta'âmdan kopar asl-ı fesad (s. 276)	Nakd-i tama'dan kopar asl-ı fesad
Âdem olur sanma kühen-i mücrimi (s. 276)	Âdem olur sanma kühen mücrimi
Her huzûr-ı emri gâyb oldi bize (s. 277)	Her huzûr emri gâyb oldi bize
Bildür ani kim gitdi dîn-i Mesîh (s. 277)	Bildür ani ki gitdi dîn-i Mesîh
Hasılı ' arz-ı gayretün demidür (s. 277)	Hasılı ' ırz u gayretün demidür
Hakk virürse bu kıssa pâyânı (s. 277)	Hak virürse bu fasla pâyânı
Ola şâdî vü ' işret-i âvânî (s. 277)	Ola şâdî vü ' işret âvânî
Habbezâ server-i beşâretgâh (s. 278)	Habbezâ server-i beşâret-kâm
Ey dehânun müdâm-ı zevke safâ (s. 278)	Ey dehânun müdâm zevk u safâ
Her sözün nûş-ı cana bir server (s. 278)	Her sözün nûş-ı cana ber-serdür
Nişâd-ı cam-ı hoş-güvârundan (s. 278)	Neş'e-i câm-ı hoş-güvârundan
Bu müyeserret şâd u hurrem olam (s. 278)	Bu müyesser mi şâd u hurrem olam
İdinür mi gayrisini dâmâd (s. 278)	İdinür mi garîbini dâmâd
Niçe bir zûr hier ü şâm-ı firâk (s. 278)	Niçe bir rûz-ı hier ü şâm-ı firâk
Demidür cam-ı la'l Gülnûş'ı (s. 278)	Demidür câm-ı la'l-i Gülnûş'ı
Vaktidür farzâ-yı dü-nîm-i nigâr (s. 278)	Vaktidür fursat-ı dü-nîm-i nigâr
İde engüşt-i iştihâra karâr (s. 278)	İde engüşt-i iştihâda karâr
Havz-ı la'line salam mâhı (s. 278)	Havz-ı la'lînine salam mâhı
Ola nefs-i nefsimün kuvveti (s. 278)	Ola nefs-i nefsimün kûtı
Eger ol müjdeye virülürse nukûd (s. 279)	Eger ol müjdeye virülse nukûd
Eger ol müjdeye virülürse güher (s. 279)	Eger ol müjdeye virülse güher
Ey vekîl-i sâhib-câh (s. 280)	Ey vekîl-i celîl-i sâhib-câh
Sakın ey kethudâ edânâtan (s. 280)	Sakın ey kethudâ denâ'teden
Bezm-i 'işretde 'arz-ı hassetden (s. 280)	Bezm-i 'işretde 'arz-ı hissetden
Kâsedden olsa sûrî sürûrun hep (s. 280)	Kâsedden olsa sûdî sûrın hep
Ola sükkâmı zevk u 'ayş u tureb (s. 280)	Ola sükkâmı zevk-i 'ayş u tarab
Bahr-i ni'metde gezse felek-simât (s. 280)	Bahr-i ni'metde gezse fûlk-i simât
Bezl-i ni'met ki ola ganîmetden (s. 280)	Bezl-i ni'met k'ola ganîmetden

Lezzetinden olur hilâvet-i bal (s. 280)	Lezzetinden olur halâvet-i bal
Bakkâl-ı dükân-ı sevk-i lezzet (s. 280)	Bakkâl-ı dükân-ı sûk-ı lezzet
Çünkü buyrıldı sûr-ı şâhî (s. 280)	Çünkü buyurıldı sûr-ı şâhî
Oldı iki yüz şütür-i müheyyâ (s. 280)	Oldı iki yüz şütür müheyyâ
On bin direm aldılar gufrân (s. 280)	On bin direm aldılar za’ferân
On bin müdd soğan itdiler nümâyân (s. 280)	On müdd soğan itdiler nümâyân
Beş-yüz menne vardı menn-i harya (s. 281)	Beş-yüz mene vardı menn-i hurmâ
Ni’met denizinde perverd (s. 281)	Ni’met denizinde tu’me-perverd
Her turfe yemekde ta’âm-ı sükker (s. 281)	Her turfe yemekde tu’m-ı sükker
Pür-lezzet hass-ı nâ-mükerrer (s. 281)	Pür-lezzet-i hass-ı nâ-mükedder
Helva-i nişâyla zülâbı (s. 281)	Helvâ-i neşâyla zülâbı
Bir niçe cevân şekkerin leb (s. 281)	Bir niçe cevân-ı şekkerîn -leb
Peşimâniye hatân şehd-i ‘in’âb (s. 281)	Peşmîne-hatân u şehd-gabgab
Ol gözler o piste leb-i dil-ârâm (s. 281)	Ol gözler o piste-leb dil-ârâm
Peygamber anı mu’cizeden imtihân iden (s. 326)	Peygamberâmı mu’cizeden imtihân iden
Ol suyı çâk şöyle oldu nâ-peydâ (s. 326)	Ol su çak şöyle oldu nâ-peydâ
Kalmadı katresi be-vech-i mâ (s. 326)	Kalmadı katresi bi-vechin mâ
Yirleri geçdi san serâbdı ol (s. 326)	Yirlere geçdi san serâbdı ol
‘Ayn-ı ‘ibret döküp niçe ‘ibrât (s. 326)	‘Ayn-ı ‘ibret döküp niçe ‘aberât